

Årsmelding 2013

Voksenopplæringsforbundet

Innhold

<i>Konsoliderings år</i>	3
VOFO som interesseorganisasjon	4
Fellesoppgaver.....	7
VOFOs arbeid med mangfold, utvikling og ny kunnskap	10
Prosjekter	11
VOFOs organisasjon	13
Administrasjon.....	16
Økonomi	17
<i>Videre...</i>	27
Vedlegg	28

Forsidebilde:

Iselin Nybø og Anders Tyvand med henholdsvis Venstres og Kr.F's terningkast 6 i VOFOs kåring av de beste partiprogram på Voksnes læring, og Kunnskapsminister Kristin Halvorsen på VOFOs Årsmøte 2013

Konsolideringens år

Mens året 2012 gikk ut av tiden som et år for utvikling i VOFO, ble 2013 et konsolideringens år. Midt inne i begrepet «konsolidering» ligger ordet «solid» godt plassert. Det var dessverre ikke soliditet som preget VOFO ved inngangen til 2013. Mye av egenkapital var tapt grunnet store investeringer i KursAdmin-prosjektet, og vi så nødvendigheten av å ta opp et lån for å dekke våre forpliktelser der. Styret måtte ta tæring etter næring og vedta et stramt budsjett for beretningsåret. Vi måtte redusere våre kostnader og dermed også en del av våre aktiviteter. På grunn av permisjoner mv. ble vi i stand til å gjøre innsparinger i personalbudsjettet. Imidlertid var våre offentlige tilskudd sikret, og dette ga en viktig forutsigbarhet for driften av forbundet. Dessuten var de tidligere øremerkede tilskuddene til VOFO Finnmark, Læringsdagene for voksne og Reisestipend nå inkludert i VOFOs rammetilskudd fra Vox. Styret vedtok å opprettholde nivået på tilskuddet til VOFO Finnmark på 1,4 millioner kroner, men bestemte at reisestipend ikke skulle utlyses i 2013 og at det ikke skulle holdes noen nasjonal Læringsdagskonferanse, men heller stimulere til aktiviteter under Læringsdagene regionalt. Det siste bidro til bl.a. at flere enn tidligere, hele 13 av VOFOs regioner, delte ut Læringspriser.

KursAdmin-prosjektet var gjennom 2013 en betydelig oppgave for VOFO. På grunn av ulike behov, valgte vi i april i å dele programmet i to like versjoner, en versjon som videreutvikles for å dekke AOF og FUs spesielle behov, og en versjon for de øvrige studieforbundene. Programmet kunne nå brukes på tre nivåer, det enkleste som rapporteringsverktøy – der alle studieforbundene er med – videre som administrasjonsverktøy og ytterligere som økonomiverktøy. På slutten av året besluttet VOFO å utlyse et engasjement som prosjektleder for KursAdmin, en stilling som ble besatt i januar 2014. Det ligger store muligheter i programmet og mange kvaliteter er tatt inn i systemet. Selv om dette har krevd en stor innsats fra VOFO og studieforbundene er det likevel en viktig investering for fremtiden å ha på plass en digital plattform for studieforbundenes rapportering og kurshåndtering. Mulighetene i KursAdmin nå som det er på plass er store, og det ligger et betydelig potensiale i bl.a. videre utvikling av funksjonalitet for forenkling og effektivisering for VOFO og studieforbundene.

Selv om siste år sto i konsolideringens tegn, vitner denne årsmeldingen om stor og viktig aktivitet på mange områder. Selv med innsparinger har VOFO ivaretatt sine kjerneoppgaver på en god måte og vi har fått på plass KursAdmin som et viktig kurs- og rapporteringsverktøy. Med tanke på Stortingsvalg og et eventuelt regjeringsskifte sto det interessepolitiske arbeidet i fokus, og vi fikk godt gjennomslag i arbeidet med å påvirke partienes programmer. Etter at budsjettprosessen var ferdig og det endelige statsbudsjettet for 2014 var vedtatt i Stortinget, sto vi til og med igjen med en ekstra million til studieforbundene! Millionen har stor symbolsk betydning, og vi kan slå fast at det er flertall i Stortinget for å styrke studieforbundene.

Inge Carlén

Styreleder

VOFO som interesseorganisasjon

Voksenopplæringsforbundets interessepolitiske arbeid skal sikre økonomiske vilkår, hensiktsmessig regelverk og større anerkjennelse av studieforbundene. Dette arbeidet er sammensatt av en rekke ulike innsatser – rettet mot ulike interesser. Fra året 2013 vil vi trekke fram:

Partiprogrammer og landsmøter

Våren 2013 gjennomførte alle stortingspartiene sine respektive landsmøter, der partiprogram for neste fireårsperiode ble vedtatt. Gjennom hele 2012 var partiprogrammer et prioritert arbeidsområde i VOFOs interessepolitikk, og våren 2013 gjaldt det å dra i havn så gode resultater som mulig. Resultatet ble at nesten alle partier vedtok gode og forpliktende programformuleringer om livslang læring. Ett av tiltakene som trolig hadde best effekt var et blogginnlegg med terningkast på førsteutkastene til partiprogrammer. Etter dette var det flere landsmøter som vedtok forbedrede formuleringer om livslang læring og studieforbund.

Valg 2013

9. september var det valg, og vi fikk et nytt politisk flertall. Den rød-grønne regjeringen mistet sitt flertall og måtte gå av. Etter at forhandlingene med Krf og Venstre som ble brutt, endte det med mindretallsregjering med Høyre og Frp. Ny Kunnskapsminister ble Torbjørn Røe Isaksen fra Høyre. Et ubeskrevet blad når det gjelder livslang læring. VOFO er spent på hva han vil utrette. Det ble valgt inn svært mange nye representanter på Stortinget, og kun tre av representantene i KUF-komiteen ble med videre fra forrige periode. Blant de nye medlemmene i komiteen er flertallet også nyvalgte på Stortinget.

Politikerkontakt

Etter valget hadde VOFO møter med KUF-komiteens representanter fra Venstre, Krf og Senterpartiet. Vi berømmet gode partiprogrammer og ytret klare forventninger om at disse ville bli fulgt opp. På grunn av regjeringsforhandlinger og budsjettprosess var det en svært travel høst

for regjeringspartiene Høyre og Frp. Ambisjonen er derfor å møte disse representantene i begynnelsen av 2014. I tillegg planlegges det et seminar om studieforbund for hele komiteen i løpet av vinteren. Etter dialog med Arbeiderpartiet og SV er møtene med dem også utsatt til tidlig 2014.

Mediesynlighet

I 2013 har VOFOs kommunikasjonsavdeling vært betydelig underbemannet, og dette har også rammet organisasjonens synlighet i media. Gjennom året har kommunikasjonsrådgiver Hilde S. Grønhojd vært utlånt i 50 % stilling som norsk koordinator i Nordisk Nettverk for voksnes læring (NVL), og i tillegg har kommunikasjonsrådgiver Tommy Bull Henstein hatt foreldrepermisjon i syv måneder. VOFOs synlighet i mediene har derfor falt midlertidig tilbake til nivået før kommunikasjonsavdelingen ble styrket i 2012. (Mer utfyllende informasjon under informasjon og kommunikasjon)

Forskning

I 2013 gjennomførte Oxford Research et større forskningsprosjekt med studieforbundene i sentrum. Arbeidet foretok de på oppdrag fra Vox og Kunnskapsdepartementet, og bakgrunnen var «et behov for å undersøke virkningene av ny voksenopplæringslov sett i lys av forventningene om utvikling og fornyelse av studieforbundene». Sluttrapporten forelå i desember og fokuserte på tre hovedområder:

1. Studieforbundenes rolle og egenart
2. Studieforbundenes aktivitet og effekter av aktivitetene
3. Organiseringen av studieforbundenes økonomi

Sluttrapporten forelå i desember, og resultatene var svært gode sett med studieforbundenes øyne. Noen hovedfunn: Studieforbundene organiserer virksomheten sin på svært ulik måte, men medlemsorganisasjonene deres uttrykker stor tilfredshet med arbeidet de gjør.

Det viktigste arbeidet medlemsorganisasjonene mener studieforbundene gjør er det som knytter seg til lovpålagte oppgaver, som godkjenning av studieplaner. Det er også gjennomføringen av disse oppgavene medlemsorganisasjonene er aller mest fornøyde med.

Av ca. 4500 kursdeltakere som svarte på en deltakerundersøkelse, svarte hele 92 % at de ville anbefale kurset videre til andre!

Deltakerne svarte i stort flertall (79 %) at kursene hadde holdt høyt/svært høyt faglig nivå, og undersøkelsen viste at deltakerne satt igjen med både store lærings- og motivasjonseffekter som følge av kursdeltakelsen.

Forskningsrapporten tok også for seg økonomien i studieforbundenes tilskuddsordning. En hovedkonklusjon var at statstilskuddet bare utgjør en liten del av kursenes totale inntekter, men at denne delen ofte er avgjørende for at kursets økonomi går rundt.

Totalt sett var forskningsrapporten svært gledelig lesning for dem som jobber med kurs og opplæring i frivillige organisasjoner. Rapporten tegner et bilde av studieforbundene som kunnskaps- og kompetanseaktører som lykkes med oppdraget sitt, at de evner å oppfylle de overordnede målene i voksenopplæringsloven, og at de leverer opplæring av høy kvalitet til nesten en halv million mennesker årlig. Rapporten nevner imidlertid at de overordnede målene i liten grad diskriminerer, og at det derfor burde utarbeides mer konkrete målvariabler om man ønsker å se i hvor stor grad studieforbundene lykkes i arbeidet sitt. Et slikt arbeid vil VOFO ta naturlig del i, sammen med studieforbundene, skulle Kunnskapsdepartementet sette det i gang.

Forskningsprogrammet UTDANNING 2020 i regi av Norges Forskningsråd

I forbindelse med Norges Forskningsråds program for forskning på voksnes læring har de nedsatt en referansegruppe der VOFO er representert med Kjærsti Gangsø som

medlem og Sturla Bjerkaker som varamedlem. Det var i 2013 tre møter i gruppen. Jan Ellertsen, direktør i Vox, leder gruppen.

Momskompensasjon

VOFO har i samarbeid med utvalgte studieforbund gjort flere framstøt for å få studieforbundene (tilbake) inn i dagens ordning med kompensasjon for merverdiavgift for frivillige organisasjoner. Vi har bl.a. hatt møter med studieforbundene, Frivillighet Norge og stortingspolitikere. Vi har også utredet spørsmålet juridisk for å forbedre vår argumentasjon. De fleste studieforbundene som hadde søkt tidligere valgte imidlertid å hoppe over søknader siste år. Med hjelp bl.a. fra Frivillighet Norge har vi håp om å få studieforbundene inn i ordningen. Stortinget har for 2014 bevilget over én milliard kroner til ordningen.

Frivillighetspolitikk

De fleste studieforbundene plasserer seg i frivillig sektor, og vi beskriver gjerne feltet som ”frivillig sektors læringsarena”. Bak i denne årsmeldingen er oversikten over det mangfold av frivillige organisasjoner som er medlemmer i studieforbundene. Strategisk har vi siste år forsøkt å løfte fram ikke bare studieforbundene med noen av deres store og solide medlemsorganisasjoner i det interessepolitiske arbeidet. Vi har hatt møte med bl.a. Frivillighet Norge for å planlegge et møte om frivillige organisasjoners opplæringsstrategier. Vi har videre gjennomført seminarer under VOFO Læring & Kompetanse om ”Læring som strategi for organisasjonsutvikling” og ”Ledelse, økonomi og styrearbeid i frivillig sektor”. VOFO er aktiv i Frivillighet Norges ulike nettverk.

Frivillighet Norge

VOFO har siden opprettelsen i 2005 vært medlem av Frivillighet Norge og samarbeidet om flere aktuelle saker, der Momskompensasjonsordningen er en prioritert sak for VOFO. I 2013 var VOFO representert i styret ved Kjærsti Gangsø fra Studieforbundet Kultur og tradisjon. VOFO er representert i nettverkene Forskning om

frivillighet og Skatt og avgift og har gitt innspill til flere av Frivillighet Norges høringssvar, bl.a. om inkludering.

Statsbudsjettet 2014

Det var knyttet stor spenning og delvis uro til statsbudsjett 2014 etter regjeringsskiftet. VOFO arbeidet intenst sammen med mange av studieforbundene med innspill til både Departement og Storting. På budsjettthøringen med KUF-komiteen gjorde studieforbundene seg også godt bemerket. Resultatet av budsjettet etter forhandlinger mellom regjeringspartiene og støttepartiene ble gledelig: Studieforbundene fikk en økning av tilskuddet med 1 million kroner. En liten men symbolsk viktig påplussing. Dette er den første reelle økningen i tilskudd ut over prisjustering siden 2007. I merknadene til budsjettet slo også en samlet komité fast følgende: *"Komiteen mener studieforbundene driver et uvurderlig arbeid når det gjelder bl.a. demokratiopplæring, å skape møtesteder og å ta vare på kultur, tradisjoner og mangfold."*

Nytt studieforbund – ny lovtolkning?

I august godkjente Vox Studieforbundet KOR, etter at Norges Korforbund hadde meldt seg ut av Folkeuniversitetet og dannet et eget studieforbund. Studieforbundet ble godkjent med Korforbundets egne regionledd som medlemsorganisasjoner. Det ble stilt spørsmål ved denne nye anvendelsen av lovverket. Tidligere la man til grunn at kravet om «minimum to medlemsorganisasjoner» måtte innfris gjennom separate organisasjoner. For å sikre gjennomsiktede prosesser og et regelverk som tolkes likt av alle, gjorde VOFO en henvendelse til Kunnskapsdepartementet med ønske om avklaringer rundt denne lovanvendelsen. Departementet har meldt at saken blir besvart første halvår 2014.

Interessepolitisk utvalg for regionene

I juni vedtok VOFOs styre å sette ned et utvalg til å utarbeide en mal for en interessepolitisk strategi for VOFOs regioner. Målet skulle være å gjøre det enklere for regionene å løfte interessepolitikk opp blant de prioriterte arbeidsoppgavene, å gi nyttige råd og verktøy til arbeidet, og å sørge for

erfaringsutveksling mellom

regionene. Utvalget var

sammensatt slik: Leder Kjærsti

Gangsø (styremedlem), medlemmer: Torgeir Toppe (Hordaland), Jørn Helge Sørensen (Nordland), Solveig Rønningen (Hedmark), og Hilde Søråas Grønhovd fra VOFOs administrasjon. Utvalget hadde 3 fysiske møter og avga sin innstilling 20. desember. Saken vil behandles i styret på første møte i 2014.

PIAAC

PIAAC er den største internasjonale undersøkelsen om voksnes kompetanse noensinne, og viser at voksne i Norge er gode til å lese, regne og løse oppgaver med IKT. Nesten 170 000 voksne i 24 land har gjennomført en omfattende prøve i lesing, regning og problemløsning med IKT. PIAAC står for "Programme for the International Assessment of Adult Competencies". OECD dokumenterer at voksne i Norge har god kompetanse. I OECDs rapport trekkes Norge fram som det landet hvor de med lavest ferdigheter i størst grad deltar i utdanning og opplæring. Over 50 prosent av denne gruppen har deltatt i utdanning og opplæring i løpet av det siste året. Det er dobbelt så høyt som gjennomsnittet.

Skills Strategy

Våren 2013 takket Kunnskapsdepartementet ja til OECDs tilbud om en prosess kalt «Skills Strategy». Målet for prosessen er at befolkningen i best mulig grad skal besitte de ferdighetene som framtidens samfunn har behov for. OECD har tradisjonelt størst fokus på de økonomiske behovene, men også samfunnets behov for sosialt fellesskap er vektlagt i målformuleringene. VOFO ble, som en av få frivillige organisasjoner, invitert til å delta i workshopene som prosessen bestod av. Først på en diagnostisk workshop i mai og senere på en prioriteringsworkshop i oktober bidro VOFO til diskusjonen sammen med seks departementer, flere direktorater, arbeidslivets parter og elevenes og studentenes interesseorganisasjoner. En foreløpig rapport er ventet fra OECD i januar 2014 (kom i februar 2014 red.anm.),

før prosessen avsluttes med en handlingsplanworkshop i løpet av våren. Det er ventet at strategien vil legge premisser for videre politikktutforming på kunnskapsfeltet.

Arbeid med grunntilskuddsmodell

Etter loven er statstilskuddet til studieforbundene splittet i opplæringstilskudd, tilretteleggingstilskudd og grunntilskudd. Grunntilskudd fordeles etter en trappetrinnsmodell som for mange forbund oppfattes som urettferdig. VOFO har derfor ved flere anledninger løftet saken fram overfor Vox, bl.a. i kontaktmøter. Vox har på sin side laget forslag til alternative modeller og lagt saken fram for Kunnskapsdepartementet. Saken var videre oppe i VOFOs representantskap i oktober, men det var ikke mulig å oppnå enighet om å anbefale en ny modell overfor Vox og Kunnskapsdepartementet. I statsbudsjettet for 2014 heter det at departementet skal gjennomgå hele tilskuddsordningen og invitere VOFO med i arbeidet. Dermed vil alle tilskuddsordningene bli sett i sammenheng.

Politisk prosess i Rogaland

VOFO er hvert år involvert i flere av regionenes interessepolitiske arbeid for fylkeskommunale tilskudd til studieforbundene. Siste høst ble det gjort en ekstra innsats sammen med VOFO Rogaland, fordi fylkeskommunen foreslo å stryke hele bevilgningen til studieforbundene og VOFO i fylket for 2014 grunnet dårlig økonomi. Tross iherdig innsats lyktes det ikke å endre på innstillingen og de fylkeskommunale tilskudd er strøket – for første gang på ca. 50 år i Rogaland. VOFO Rogaland har lagt en strategi for å få tilskuddet tilbake.

Kontakt med Vox

VOFO har kontakt med Vox på flere måter og på mange plan. I formelle kontakt- og forvaltningsmøter gjennomgår vi og utveksler informasjon i sentrale spørsmål. Vi samarbeider med Vox om planlegging av kontaktmøter med studieforbundene. I 2013 innledet VOFO på vårt initiativ et samarbeid med Vox om voksenpedagogiske tilbud for studieforbundene, siste år i form av

planlegging og gjennomføring av pilotkurs i Nordland og Akershus. Samarbeidet fortsetter inn i 2014 og 2015 med utgangspunkt i statsbudsjettets bevilgning til etterutdanningstilbud for lærere innen hele feltet voksnes læring. I tillegg er vi i kontakt med Vox i en rekke enkeltsaker, i forbindelse med statistikk, dokumentasjon, studieforbundsundersøkelsen fra Oxford Research.

Fellesoppgaver

På vegne av studieforbundene har VOFO bl.a. framforhandlet felles kopieringsavtale med Kopinor og rabatterte innkjøpsavtaler med Microsoft, rabattavtaler med hotellkjeder m.v. Øvrige felles-og forvaltningsoppgaver er omtalt under andre punkter i meldingen.

KursAdmin

Splitt

Under utviklingen av KursAdmin ble det vinteren 2013 klarere og klarere at AOF og Folkeuniversitetet hadde såpass mange spesielle behov at det ble formålstjenlig å splitte programmet i to parallelle applikasjoner. Splitten ble foretatt 15. april, hvorefter AOF/FU-applikasjonen utvikles videre i regi av disse to, mens VOFO-applikasjonen videreutvikles i regi av VOFOs arbeidsgruppe på vegne av de øvrige studieforbundene. Splitten har medført en viss justering av betalingsmodellen.

Brukere

2013 var året der KursAdmin gikk fra utviklingsfasen og over i vanlig drift. Av femten godkjente studieforbund i 2013 var det åtte som kun brukte programmet til rapportering, mens syv studieforbund tok i bruk programmets administrasjonsmuligheter for hele eller deler av sin kursportefølje. To av studieforbundene benyttet seg også av programmets faktureringsmuligheter. I løpet av året ble det klart at flere studieforbund ville komme til å benytte programmet, og i større grad, i 2014.

Kontingentavtale

I oktober i 2013 ble det ferdigstilt en avtale mellom VOFO og studieforbundene om bruk av KursAdmin. Denne regulerer de plikter og rettigheter studieforbundene har som brukere av programmet, og hvilket ansvar VOFO har som eier av programmet. Avtalen regulerer også prisene studieforbundene må betale for å ta i bruk de ulike funksjonalitetene som KursAdmin kan levere.

Rapportering av 2012-tall

Rapporteringen av studieaktiviteten for 2012 foregikk i februar/mars 2013, og dette var det første året der studieforbundene skulle bruke KursAdmin til dette arbeidet. Studieforbundene rapporterte på 1 av 2 måter:

1. Studieforbund som hadde brukt KursAdmin til administrasjon av kurs gjennom hele 2012 opplevde at rapporteringen skjedde automatisk gjennom programmet, uten å måtte konstruere en datafil for SSB. Det gjaldt for øvrig bare Studieforbundet næring og samfunn dette året. (Tallet stiger til 5 studieforbund når 2013-aktiviteten skal rapporteres i 2014).

2. Studieforbund som ikke hadde anvendt KursAdmin til administrasjon av kurs, eller bare hadde anvendt programmet til administrasjon av en del av kursene, måtte rapportere sine tall som en kommaseparert fil, lastet inn i KursAdmins rapporteringsmodul.

Begge formene for rapportering fungerte tilfredsstillende. Siste halvdel av 2013 ble rapporteringsmodulen ytterligere videreutviklet slik at den i 2014 vil kunne gjøre jobben enda enklere for studieforbundene.

Prosjektstilling 2014

Høsten 2013 besluttet VOFO å opprette en engasjementstilling som prosjektleder for videre utvikling av KursAdmin. Stillingen ble utlyst, og i januar 2014 ble Mats Grimsgaard engasjert i 50 % stilling, foreløpig ut neste år.

Informasjonsvirksomhet

VOFO benytter mange kommunikasjonskanaler i arbeidet med å synliggjøre voksnes læring generelt og studieforbundene spesielt. Det er hovedsakelig VOFOs to kommunikasjonsrådgivere Hilde S. Grønhovd og Tommy Bull Henstein som står for det daglige arbeidet med disse kanalene. 2013 ble derfor et spesielt år ettersom begge kommunikasjonsrådgiverne jobbet færre timer enn året før. Hilde, fordi hennes stilling var leid ut i 50% til NVL gjennom året, og Tommy fordi han tilbrakte 55% av året i foreldrepermisjon. Dette fikk konsekvenser for produksjonen i kommunikasjonskanalene.

www.vofo.no

Nettsiden er for dem som jobber i studieforbund og i deres medlemsorganisasjoner både et oppslagsverk og en nyhetsportal. Mens mye av informasjonen som finnes på vofo.no er statisk, som kontaktinformasjon til studieforbund, lovtekster og lignende, er forsiden fokusert på oppdaterte nyheter fra voksenopplæringsfeltet. I 2013 produserte VOFO 96 nyhetssaker for vofo.no. Dette er kraftig ned fra 154 saker i 2012, og er en direkte konsekvens av lavere bemanning i 2013.

Nyhetsbrev

Nyhetsbrevet «Siste nytt fra VOFO» ble sendt ut 22 ganger i 2013. Dette er ca. 2/3 av antallet i 2012 og reflekterer nedgangen i antall nyhetssaker. Nyhetsbrevet når ut til 335 mottakere per 31.desember 2013. Det er 20% flere enn på samme tidspunkt i fjor.

Studieforbundsposten

Studieforbundsposten er Voksenopplæringsforbundets internbulletin. Den sendes ut til alle studieforbundene og direkte til deres daglige ledere, i tillegg sendes den til styret og til VOFO-regionene.

De viktigste temaene i studieforbundsposten er interessepolitikk og strategi, i tillegg informeres det om interne møter, avtaler og jus, samt nytt rundt rapportering og

KursAdmin. I 2013 ble det sendt ut 7 utgaver av studieforbundsposten.

Kursadmin.org

I 2013 har KursAdmin.org kun hatt to funksjoner. Siden fungerer som innloggingspunkt for studieforbundenes mange brukere av administrasjonsprogrammet, og for deres systemadministratorer når studietimene skal rapporteres i februar. Siden har også fungert som oppsamlingssted for brukere med spørsmål, men som ikke har visst hvor de skulle henvende seg. VOFO har på studieforbundenes oppfordring rutinemessig videreformidlet disse forespørselene til systemadministratorer i studieforbundet hvor brukeren hører hjemme. Nettstedet KursAdmin.org har potensiale til å være en førstelinjesupport for brukere av systemet, men da må det lages fyldige brukerveiledninger som kan ligge tilgjengelig på siden. Det har til nå ikke vært interesse i studieforbundene for at VOFO skal gjøre et slikt arbeid.

Facebook

Facebook er i ferd med å bli en effektiv kommunikasjonskanal for VOFO. Ved utgangen av 2012 hadde VOFO 192 følgere på sine Facebooksider. Dette tallet mer enn doblet seg til 454 følgere i løpet av 2013, og økningen akselererer. Facebook er nå den aller mest effektive måten for VOFO å nå ut til mange, raskt når vi har et konkret budskap. Siden brukes hovedsakelig til å spre VOFOs egenproduserte nyhetsinnhold, lenke til viktige nyhetssaker eksternt og til å gi og motta tips om nyttige ressurser og informasjon.

Twitter

VOFOs twitterkonto @VOFOnorge har i 2013 gått fra 367 følgere til 452 følgere. Denne kanalen brukes blant annet til å formidle VOFOs nyhetssaker, delta i debatt om voksnes læring på nettet, og til å skape interaktive møteplasser under våre konferanser. Twitter er en effektiv måte å få ut gode sitater og argumenter som støtter opp om vårt interessedepolitiske arbeid. Blant våre følgere finnes et godt utvalg av stortingsrepresentanter og journalister.

Blogg

Bloggen VOFO mener har vært en sentral del av VOFOs kommunikasjonsarbeid i 2013. Totalt publiserte vi 19 blogginnlegg, og disse hadde til sammen 4700 sidevisninger. Det mest leste blogginnlegget var «Hvem er best i test», der vi kastet terning på utkastene til partiprogrammer for alle stortingspartiene, det hadde til sammen 727 visninger.

Medieinnvalg

Mediesynligheten gjorde et skritt tilbake i 2013, men det betyr ikke at VOFO var usynlig. I mars hadde vi på trykk et leserinnlegg i Aftenposten om forholdet mellom bistand og opplæring, og i februar høstet vi mye oppmerksomhet rundt vår bloggside – Spesielt gjaldt dette en blogg med terningkast på partiprogrammenes voksenopplæringsinnhold. Denne ble sitert både i aviser og på politiske partiers hjemmesider. I tillegg har som vanlig våre regionale konsulenter fått god mediedekning på læringsdagene og læringsheltpriiser gjennom året. Et annet lite, men betydningsfullt arbeid var å få vofo.no inn på medieovervåkingstjenestenes kildelister. At vi har lyktes med det, gjør at våre nyhetssaker nå plukkes opp av politiske partier, og alle andre som har en aktiv medieovervåking, hver gang vi skriver nyhetssaker på våre egne nettsider – gitt at vi skriver om temaer som søkes på i tjenesten.

En million på rett kurs

Kampanjen «1 million på rett kurs» ble startet i 2012. Hovedsatsinga i 2013 skulle være kompetanse. Begrensede personalressurser har medført mindre trykk på kampanjen enn det som var opprinnelig planlagt. I løpet av året har det, i tråd med planene, vært gjennomført et VOFO Læring og kompetanse-seminar om «læring som strategi for organisasjonsutvikling». Det har også vært lagt planer for et seminar om studieforbund for den nye KUF-komiteen, men på grunn av svært travel politisk høst er gjennomføringen utsatt.

Kvalitetsweb

VOFO har utviklet verktøyet Kvalitetsweb som ligger på VOFOs nettsider med en rekke relevante bruksdokumenter for studieforbundene. Kvalitetsweb vil bli gjennomgått i 2014 i forbindelse med reorganisering og fornyelse av nettsidene.

www.vofo.no/kvalitetsweb.

Medieovervåkning

I 2013 sa vi opp vår gjeldende medieovervåkningsavtale og tegnet en ny og mer komplett avtale med Retriever. Årsaken til dette var vårt ønske om å plukke opp kommentar- og kronikkartikler i papiravisene som vi kan benytte til å skape debatt om voksenopplæringsfeltet. Den nye tjenesten leverer som vi hadde håpet en mye fyldigere dekning av nyhetsbildet. I den nye avtalen har vi også fått mulighet til å tilby medieovervåkning for våre regionkonsulenter, uten at de må bruke av egne midler på dette.

VOFOs arbeid med mangfold, utvikling og ny kunnskap

VOFO skal fremme voksnes læring ved å bidra til mangfold, utvikling og ny kunnskap. VOFO skal være et felles forum for voksnes læring i demokratiske og ideelle organisasjoner, nasjonalt og internasjonalt.

VOFO Læring & kompetanse

VOFO Læring og kompetanse kjørte åtte fullsatte seminarer i 2013 med ca.210 deltakere, deltakertall varierte fra 15 til 42, ett av seminarene hadde 7 påmeldte på venteliste.

1. Språkseminar – om utvikling av et enhetlig begrepsapparat i våre organisasjoner.
2. Studieplanarbeid.
3. Ledelse, økonomi, jus og særpreg i frivillige organisasjoner.
4. Kvinners kunnskap og makt.
5. Læring som strategi for organisasjonsutvikling.
6. Systematisering og dokumentasjon av kvalitetsarbeid.
7. Verdibasert ledelse i frivillige organisasjoner, særpreg, jus og økonomi.

8. Organisasjon 2.0 om bruk av sosiale medier i våre organisasjoner.

Temaene velges etter studieforbundenes ønsker og behov, og enkelte temaer har skilt seg ut som spesielt ettertraktet. En del forsøk med smalere, men viktige temaer har vist seg tunge å få deltakere til.

Det er stadig stor interesse for denne typen medarbeideropplæring, og vi ser stadig deltakere fra flere og nye medlemsorganisasjoner i studieforbundene.

Evalueringene er gjennomgående meget positive, men også med nyanser hva angår både det faglige og mer praktiske forhold.

Stemmerettsjubileum og kvinneseminar

«KursAdmin» -opplæring

Kurs har vært avholdt i Molde for brukere i Møre og Romsdal der VOFOs regionledd var arrangør, og i Oslo av Akademisk Studieforbund. Molde hadde 7 deltakere, Oslo 6. Det har også vært holdt Systemadministrator kurs for studieforbundene i Oslo.

Rapportering av timer for 2012 til SSB - VOFO ga support til flere studieforbund som fant den nye rapporteringen vanskelig, alle studieforbund fikk rapportert og unngikk dermed tap av statstilskudd.

Voksenpedagogikk

Som følge av Statsbudsjettets fokusering på heving av lærerkompetansen, ble det inngått et samarbeid mellom VOFO og Vox om voksenpedagogisk kompetanseheving i studieforbund og medlemsorganisasjoner. I

2013 startet samarbeidet opp med to pilotkurs, henholdsvis i Bodø og Akershus, med til sammen ca. 40 deltakere. Kursene videreføres i 2014, og det viser seg å være stor etterspørsel og ventelister til kursene.

Reisestipendordningen 2013

Det ble på grunn av den økonomiske situasjon ikke delt ut reisestipend i 2013.

NVL-koordinator

Fra januar 2013 fikk

Voksenopplæringsforbundet og Hilde Sørås Grønhovd oppdraget som norsk NVL-koordinator for en fireårs periode.

Oppdraget utgjør en halv stilling.

Hovedinnsatsene i NVL-arbeidet i 2013 har dreid seg om overføring av ansvar og oppgaver fra tidligere koordinator i Fleksibel utdanning Norge til VOFO, til å bli kjent med NVLs virksomhet og til å knytte nye kontakter for framtidig samarbeid. I tillegg er det planlagt og gjennomført to seminarer og ett referansemøte. I april hadde vi seminar om «8 suksessfaktorer for utdanningsprosjekter» i samarbeid med NVLs kompetanseprosjekt på Anker Hotell i Oslo. I august gjennomførte vi et innspillmøte/referansemøte om validering av opplæring i folkeopplysning og studieforbund. Møtet gav innspill og kommentarer til arbeidet som pågår i den nordiske arbeidsgruppen «validering av folkbildning». I desember arrangerte vi konferansen «Innland eller utkant? – kompetanse for lokalsamfunnsutvikling i Hedmark og Oppland» sammen med VOFO Hedmark, VOFO Oppland, Karriere Oppland, Hedmark Fylkeskommune og Fjellugla Kompetanse AS. Den norske NVL-koordinatoren er også ansvarlig for NVLs Distans-nettverk.

Prosjekter

EQM

VOFO var i 2013 deltaker i LdV

(Leonardo da Vinci) nettverket

EQM. European Quality Mark

Nettverket er en oppfølging av de to prosjektene ALL og Recall, som utviklet det europeiske kvalitetsmerket for ikke-formell læring. Nettverkets mål er å utvikle produktet, spre informasjon om og implementere systemet i deltakerlandene. Nettverket ble avsluttet på Island i juni 2013. VOFO signerte sammen med de andre deltakerlandene en intensjonsavtale om å fortsette arbeidet med å styrke kvaliteten i ikke-formell læring og for et felles, gjenkjennbart kvalitetsmerke. Representanter for to regioner og et studieforbund deltok på det siste prosjektmøtet. De besøkte blant annet to av 15 organisasjoner som er sertifisert for bruk på Island. EQM er presentert for studieforbundene i forskjellige sammenhenger og finnes her <http://vofo.no/kvalitetsweb>

EQM intensjonsavtale underskrives

SkillsBank

VOFO er en blant flere norske partnere i prosjektet SkillsBank, som ledes av Høgskolen i Oslo og Akershus. Prosjektet er avsluttet i 2013, og har bl.a. utviklet dataverktøy for validering av opplæring. Spørsmål knyttet til valideringen har bl.a. vært å måle at man lærer det som var meningen å lære (læringsutbytte) i henhold til læringsmålene.

Inkludera flera

VOFO er sammen med Seniornett Norge norsk partner i Nordplusprosjektet "Inkludera Flera", som ledes av den finske Bildningsalliansen og med partnere også fra Danmark og Sverige. Prosjektet bygger bl.a. på den svenske kampanjen Dividal, og har som formål å gi flere tilgang til og kompetanse for bruk av internett, bl.a. knyttet til offentlig tjenesteproduksjon.

Studiesirkelprosjekt

VOFO er norsk partner for prosjektet "Demokratis Studia Carlas", som ledes av organisasjonen "Talent City" i Riga, Latvia. VOFO oppgave har vært å skolere ringledere i Latvia for studieringer som skal arbeide med lokalsamfunnsutvikling. Prosjektperioden er 2013 – 2015.

Bærekraftprosjekt - Kunnskap for bærekraftig utvikling

VOFO ledet i 2013 det nordiske prosjektet Kunnskap for bærekraftig utvikling i samarbeid med Stiftelsen Idébanken. Det ble finansiert av NVL. Prosjektet hadde som oppdrag og mål å utvikle en nordisk etterutdanningsmodul for bærekraftig utvikling. Målgruppen for etterutdanningen er tilretteleggere og formidlere av utdanning for voksne. Høsten 2013 ble prosjektet invitert til å søke Nordisk Ministerråd om midler for gjennomføring av en pilot. En søknad ble utarbeidet i samarbeid med en nordisk ressursgruppe. Den ble levert NMR i januar 2014. Positiv beslutning ble tatt i februar 2014.

Læringsdagene

I 2013 var det ikke noe sentralt arrangement for Læringsdagene, men i de fleste fylker og VOFO-regioner var det markeringer, med utstillinger, seminarer og konferanser med utdeling av læringspriser. Det ble utdelt læringspriser i de fleste regionene. Samarbeidet med biblioteksektoren var også siste år tett og godt.

Høringer

VOFO ønsker å være aktuell høringsinstans og bestreber seg på å gi utdypende svar på høringsbrev som er relevante for studieforbundenes virksomhet og voksnes læring. VOFO responderte i 2013 på fem viktige høringsforespørsler. Høringssvarene finnes på www.vofo.no. VOFO leverte høringssvar til følgende:

Forslag til endringer i opplæringslov og privatskolelov (januar 2013).

Politikk for likestilling (januar 2013)

Ny forskrift til fagskoleloven (juni 2013)

Kulturutredningen 2014 (juli 2013)

Forskrift om tilsyn med kvaliteten i fagskolen (oktober 2013).

Kvinner lærer å lese, skrive og regne og IKT-bruk i Nepal

Nasjonale og internasjonale møteplasser og nettverk

VOFO bygger og vedlikeholder nettverk nasjonalt og internasjonalt for å styrke kunnskapsgrunnlaget fagfeltet voksnes læring må bygge på.

Noen nasjonale møteplasser og nettverk

- Referansegruppe for det europeiske kvalifikasjonsrammeverket EQF, KD
- Kompetansepolitisk toppmøte, KD
- Dialogforum, Vox
- Nasjonalt forum for karriereveiledning, Vox

Internasjonale møteplasser og nettverk

VOFOs internasjonale nettverk er i hovedsak:

Folkbildning Norden – der man et par ganger i året møtes og utveksler erfaringer, planer og ideer med nordiske og baltiske søsterorganisasjoner. Det planlegges bl.a. felles møteplasser og konferanser og man drøfter felles utfordringer med hensyn til lovverk, interessepolitikk m.v.

European Association for the Education of Adults (EAEA) – vår europeiske paraplyorganisasjon, der de fleste nasjonale forbund for sivilsamfunnets voksenopplæring er med. EAEA har sterk fokus på EU-spørsmål og EU-programmer,

og var i 2013 sterkt representert i arbeidet for å erstatte det tidligere programmet for livslang læring – herunder Grundtvig og Leonardo da Vinci – med det nye programmet Erasmus +. Norge har for tiden ingen styrerepresentant i EAEA. Det har imidlertid både Danmark, Sverige og Finland.

The International Council for Adult Education (ICAE) – vår globale paraplyorganisasjon og et nettverk som har fokus på livslang læring som rettighet. Siste år har ICAE arrangert International Academy of Lifelong Learning Advocacy (IALLA) i Jordan for unge talenter og potensielt fremtidige ledere innen voksens læring i den arabiske verden. Arbeidet for å følge opp læringsmålene fra Education for all (Dakar 2000) med såkalt Post 2015-strategier har også vært langt framme i arbeidet. Målene fra Dakar om å halvere antall voksne analfabeter fra ca. en milliard til 500 000 nås ikke innen 2015, fremdeles er over 700 000 i denne gruppen. Men man er på riktig vei, og ICAE vil være en sentral aktør i arbeidet. Sturla Bjerkaker sitter i styret for ICAE.

Regionkonferanse på båttur

VOFOs organisasjon

Årsmøtet 2013

Sted: Oslo Kongressenter – 29. mai 2013.

Det var notert 68 deltakere.

Møteleder: Bjørn Finanger, (VOFO Nord-Trøndelag). Kunnskapsminister Kristin Halvorsen innledet på møtet.

Uttalelse fra møtet: « Vi forventer ny politikk for voksnes læring!» (vedlegg)

Kunnskapsminister Kristin Halvorsen innledet på VOFOs Årsmøte 2013

Representantskapsmøte 2013

Sted: VOX' lokaler – 24.oktober 2013. Det var notert 33 deltakere.

Møteleder: Inge Carlén.

Saker:

Statsbudsjettet 2014 og den politiske situasjonen.

Prinsipper og modell for fordeling av grunntilskudd, KursAdmin.

Regionkonferanse 29.-30.mai 2013

35 deltakere arbeidet spesielt med saker som 'Studieforbundene og VOFO i et fylkesperspektiv', interessepolitisk arbeid og bedre kommunikasjon.

VOFOs styre 2012 og 2013

VOFOs styre gjennomførte fra årsmøte 2012 og fram til årsmøte 2013 - 7 møter og behandlet 53 saker. Blant saker som ble behandlet var KursAdmin, finansiering og framdrift, VOFOs aksjonsplan og personalutviklingsplan for VOFO.

Leder	Trond Enger	Studieforbundet Natur og Miljø
Nestleder	Anita Finnebråten	Studieforbundet Folkeuniversitetet
Styremedlem	Guro Haugland Byfuglien	Kristelig studieforbund
Styremedlem	Hallvard Julseth	Studieforbundet kultur og tradisjon
Styremedlem	Tove Johansen	Studieforbundet AOF Norge
Styremedlem	Ole-Jacob Thorkildsen	Musikkens studieforbund
Styremedlem	William Evans	Ansatte i VOFO
1. varamedlem	Trond Markussen	Akademisk Studieforbund
2. varamedlem	Marianne Ween	Studieforbundets Funkis
varamedlem	Hilde S. Grønhovd	Ansatte i VOFO

Styret i VOFO fram til Årsmøtet 2013

Styret i VOFO etter Årsmøtet 2013

Leder	Inge Carlén	Studieforbundet næring og samfunn
Nestleder	Anita Finnebråten	Studieforbundet Folkeuniversitetet
Styremedlem	Tove Johansen	AOF Norge
Styremedlem	Ole-Jacob Thorkildsen	Musikkens studieforbund
Styremedlem	Kjærsti Evjen Gangsø	Studieforbundet kultur og tradisjon
Styremedlem	Trond Markussen	Akademisk Studieforbund
Styremedlem	Hilde S. Grønhovd	Ansatte i VOFO
1.varamedlem	Janneke Johansen	
2.varamedlem	Marianne Ween	Funkis
Varamedlem	Astrid Thoner	Ansatte i VOFO

Sak 16-13/14 i
VOFOs styremøte
11.september 2013.

Ny konstituering av styret.

Valgt nestleder Anita Finnebråten har bedt seg fritatt for sitt verv i VOFO etter som hun ikke lenger er ansatt i FUs medlemsorganisasjon, Norges Musikkorps Forbund. Valgkomiteen er konsultert i saken.

Tove Johansen konstitueres som nestleder i VOFO fra dags dato og fram til årsmøtet 2014. Første varamedlem rykker opp som styremedlem og andre vara rykker opp som første varamedlem fra samme dato.

Styret i VOFO etter 11.september 2013

Leder	Inge Carlén	Studieforbundet næring og samfunn
Nestleder	Tove Johansen	AOF Norge
Styremedlem	Ole-Jacob Thorkildsen	Musikkens studieforbund
Styremedlem	Kjærsti Evjen Gangsø	Studieforbundet kultur og tradisjon
Styremedlem	Trond Markussen	Akademisk Studieforbund
Styremedlem	Janneke Johansen	
Styremedlem	Hilde S. Grønhovd	Ansatte i VOFO
1.varamedlem	Marianne Ween	Funkis
2.varamedlem		
Varamedlem	Astrid Thoner	Ansatte i VOFO

Blant saker som ble behandlet av styret etter Årsmøtet 2013 finner vi Modell for fordeling av grunntilskudd, Regional interessepolitisk strategi, Gjennomgang av styrets arbeidsform og styringsdokumenter, Retningslinjer for honorering av tillitsvalgte i VOFO, Godkjenning av Studieforbundet

KOR, Opplegg for nye plandokumenter i VOFO fra 2014, KursAdmin – statusrapport og avtaler mellom VOFO og brukerne, budsjett og regnskap, Kopinor, ny Strategiplan og ny Aksjonsplan, Statsbudsjett 2014, Reisestipend 2014.

Generalsekretær Sturla Bjerkaker og nyvalgt styreleder Inge Carlén

Administrasjon

Administrasjonen hadde i 2013 to faglige personalsamlinger.

Personalet besto i 2013 av generalsekretær, assisterende generalsekretær, to kommunikasjonsrådgivere, tre seniorrådgivere og tre tilknyttet administrative oppgaver.

Til sammen dekket personalet 8,1 årsverk ved utgangen av 2013.

Anne Berit Sveen er verneombud.

VOFO delfinansierer treningsopplegg for ansatte.

Sykefraværet i 2013 var 4,5 %.

Likestilling

10 ansatte. 3 menn og 7 kvinner.

Gjennomsnittsalderen var i 2013 53 år.

VOFOs personalpolitiske mål er at personalet skal representere en balansert kjønns- og aldersmessig sammensetning.

HMS

VOFOs ledelse har gjennomgått det obligatoriske HMS kurset og deltatt på brannvernkurs i regi av gårdeier.

Økonomi

Årsberetning 2013

Voksenopplæringsforbundet (VOFO) er studieforbundenes interesseorganisasjon. Virksomheten har kontorlokale i Oslo.

Styret mener regnskapet gir et rettviseende bilde over utvikling og resultat av virksomheten og dets stilling pr. 31.12.2013.

VOFO har hatt utviklingsaktiviteter i form av prosjekter. Det vises til note 4 i regnskapet. Det har ikke vært forskningsaktiviteter.

Forutsetningen om fortsatt drift er til stede, og årsregnskapet for 2013 er satt opp under denne forutsetning.

Arbeidsmiljøet i bedriften er etter vår oppfatning godt. Det totale sykefraværet i bedriften har i 2013 vært på 4,5 %. Det har ikke vært rapportert om skader eller ulykker på arbeidsplassen i 2013.

VOFO forurensrer ikke det ytre miljø ved sin virksomhet.

VOFO har i 2013 hatt 10 ansatte, 3 menn og 7 kvinner. Kvinner er overrepresentert på feltet Voksnes læring, og det er et mål å rekruttere flere menn generelt og flere kvinner i lederstillinger.

Oslo, 24. mars 2014

Inge Carlén
styreleder

Tove Johansen
nestleder

Ole-Jacob Thorkildsen
styremedlem

Kjersti Evjen Gangsø
styremedlem

Trond Markussen
styremedlem

Janneke Johansen
styremedlem

Hilde Sørås Grønhovd
styremedlem

Sturla Bjerkaker
generalsekretær

Resultatregnskap for VOKSENOPPLÆRINGSFORBUNDET

	Note	2013	2012
Kontingenter	1	1 442 145	671 159
Kurs og konferanser		126 050	327 332
Offentlige ressurstilskudd	2	9 532 792	6 300 000
Andre inntekter	3	340 372	484 881
Prosjektsinntekter	4	359 401	2 416 036
Sum driftsinntekter		11 800 760	10 199 408
Personalkostnader og honorarer	5	(5 216 355)	(5 853 798)
Overførte tilskudd	6	(1 751 175)	(1 796 542)
Annen driftskostnad	5, 7	(3 417 237)	(3 615 985)
Sum driftskostnader		(10 384 768)	(11 266 324)
Driftsresultat		1 415 992	(1 066 916)
Annen renteinntekt		15 413	43 103
Sum finansinntekter		15 413	43 103
Annen rentekostnad	13	(189 906)	(28 690)
Sum finanskostnader		(189 906)	(28 690)
Sum av finansposter		(174 492)	14 413
Arsresultat		1 241 500	(1 052 503)
Arsresultatet disponeres:			
Annen egenkapital		1 241 500	(1 052 503)
Sum		1 241 500	(1 052 503)

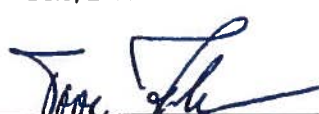

Balanse pr. 31. desember 2013
VOKSENOPPLÆRINGSFORBUNDET

	Note	2013	2012
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	11	1 319 986	78 487
Sum opptjent egenkapital		1 319 986	78 487
Sum egenkapital		1 319 986	78 487
Gjeld			
Annen langsiktig gjeld			
Gjeld til kredittinstitusjoner	12, 13	1 633 337	0
Gjeld til medlemsorganisasjon	12	0	2 204 024
Sum annen langsiktig gjeld		1 633 337	2 204 024
Sum langsiktig gjeld		1 633 337	2 204 024
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		84 046	686 618
Annen kortsiktig gjeld	10	1 685 510	1 224 557
Ubenyttet offentlig tilskudd	14	470 174	112 886
Sum kortsiktig gjeld		2 239 729	2 024 061
Sum gjeld		3 873 066	4 228 085
Sum egenkapital og gjeld		5 193 053	4 306 571

Oslo, 24. mars 2014

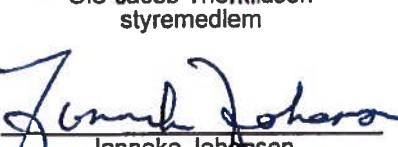

 Inge Carlen
 styreleder

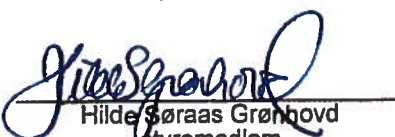

 Tove Johansen
 nestleder

 Ole-Jacob Thorkildsen
 styremedlem

 Kjersti Evjen Gangsø
 styremedlem

 Trond Markussen
 styremedlem

 Janneke Johansen
 styremedlem

 Hilde Søråas Grønne
 styremedlem

 Sturla Bjerkaker
 generalsekretær

Balanse pr. 31. desember 2013
VOKSENOPPLÆRINGSFORBUNDET

	Note	2013	2012
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Immaterielle eiendeler			
Kurs- og administrasjonssystem	7	2 892 011	3 374 011
Sum immaterielle eiendeler		2 892 011	3 374 011
Sum anleggsmidler		2 892 011	3 374 011
Omløpsmidler			
Fordringer			
Fordringer	8	25 276	136 158
Andre kortsiktige fordringer		159 045	121 983
Sum fordringer		184 321	258 141
Investeringer			
Aksjer	9	33 000	33 000
Sum investeringer		33 000	33 000
Bankinnskudd	10	2 083 721	641 419
Sum bankinnskudd		2 083 721	641 419
Sum omløpsmidler		2 301 042	932 561
Sum eiendeler		5 193 053	4 306 571

Noter 2013

VOKSENOPPLÆRINGSFORBUNDET

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for ideelle organisasjoner.

Eiendeler

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år er klassifisert som omløpsmidler.

Gjeld

Ved klassifisering av kortsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn. Langsiktig gjeld er gjeld som forfaller senere enn ett år etter transaksjonsdagen.

Inntekter

Medlemsinntekter inntektsføres ved betaling da disse har karakter av å være gave, der medlemmene ikke har krav på motytelse.

Inntektsføring av offentlig tilskudd skjer i den periode det er bevilget til og på det tidspunktet organisasjonen har fått den juridiske retten til å disponere med tilskuddet og i samsvar med betingelsene i tilsagnsbrevene fra offentlige myndigheter. Tilskudd med tilbakebetalingsvilkår føres som tilskuddsgjeld.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som knytter seg til varekretsløpet. For andre poster enn kundefordringer omfattes poster som forfaller til betaling innen ett år etter transaksjonsdagen. Anleggsmidler er eiendeler bestemt til varig eie og bruk.

Omløpsmidler, inkludert kortsiktige verdipapirer, vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap.

Skatt

Forbundet er ikke ansett skattepliktig for sin virksomhet, jf. begrensning av skatteplikt for institusjon eller organisasjon som ikke har erverv til formål m.v.

Note 1 - Kontingenter

Posten viser årlig kontingentinntekt innbetalt av studieforbundene. Kontingenter for 2013 består både av ordinær medlemskontingent og kontingent i forbindelse med Kurs- og administrasjonssystem:

Ordinær medlemskontingent	kr. 513 979
Kontingent Kurs- og administrasjonssystem	kr. 928 166
Total	kr. 1 442 145

Note 2 - Offentlige ressurstilskudd

Tilskudd bevilget over Statsbudsjettet kap. 254 post 73 av VOX - Nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk utgjør kr. 8.954.000,- Tilskudd til Nordisk nettverk for voksnes læring utgjør kr. 578.792,-.

Note 3 - Andre inntekter

Andre inntekter består av inntekter fra:

<u>Inntektskilde</u>	
Samarbeidsavtale, VOFO Oslo	78 000
Samarbeidsavtale - administrasjon, OFA	165 000
UngOrg, leie av møtelokale	30 000
Andre inntekter	67 372
Total	340 372

Note 4 - Prosjekter

Følgende prosjektmidler er inntektsført i 2013:

SIU, EQM (overført fra 2012)	75 964
HIOA, Skillsbank	48 314
NVL Bærekraftig utvikling	114 441
VOX Kompetanseheving	107 000
Andre	13 682
Total	359 401

Note 5 - Lønnskostnader og honorarer

<u>Spesifikasjon av lønnskostnader</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Lønn	3 538 944	3 822 626
Arbeidsgiveravgift	721 331	807 553
Pensjonskostnader	663 751	756 180
Andre relaterte ytelser	292 329	530 564
Sum	5 216 355	5 916 923

Hvorav:

Lønn til daglig leder utgjør kr 719 713 og andre ytelser kr 9 585.

Honorar til styreleder utgjør kr 48 790.

Foretaket har 10 ansatte som utgjør ca. 8 årsverk.

Foretaket er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon, og har etablert pensjonsordning som tilfredstiller kravene i loven.

Honorar for utført revisjon:

Kostnadsført revisjonshonorar for 2013 utgjør kr.60 625, hvorav honorar for annen bistand utgjør kr. 32 400.

Note 6 - Overførte tilskudd

Posten består av overført offentlig ressurstilskudd til fylkesledd og formidlet reisestipend til medarbeidere i studieforbund i samsvar med Kunnskapsdepartementets ordning.

Tilskudd til VOFO Finnmark	1 400 000
Regionstilskudd til VOFO i Norge	250 000
Læringsdagene	101 175
Total	1 751 175

Note 7 - Kurs- og administrasjonssystem

Spesifikasjon Kurs- og administrasjonssystem	Sum
Anskaffelseskost 1.1.2013	3 374 011
Tilgang i året	0
Avgang i året	0
Anskaffelseskost 31.12.2013	3 374 011
 Akkumulerte avskrivninger	 - 482 000
Balanseført verdi pr. 31.12.2013	2 892 011
 Årets avskrivning	 482 000
Økonomisk levetid	7 år

Kurs- og administrasjonssystem utgjør en immateriell eiendel med begrenset økonomisk levetid, som skal avskrives etter en avskrivningsplan på 7 år fra og med 2013.

Posten utgjør aktivert utviklingskostnad av Kurs- og administrasjonssystemet ferdigstilt i 2012.

Note 8 - Fordringer

Utestående fordringer er vurdert til pålydende, eventuelt nedskrevet med forventet tap på fordringer. Det er ikke tapsført fordringer i løpet av 2013.

Note 9 - Aksjer

Voksenopplæringsforbundet eier følgende aksjer:

Spesifikasjon	Bokført verdi	Utbytte 2013	Likningsverdi 31.12.13
33 stk. aksjer i Datakortet AS	33 000	0	214 953,50

Note 10 - Bankinnskudd

I posten for bankinnskudd inngår egen konto for bundne skattetrekksmidler med kr. 267 680.

Skyldig skattetrekk utgjør kr. 211 596.

Note 11 - Egenkapital

Spesifikasjon egenkapital	Annen EK	Sum
Egenkapital 01.01.2013	78 487	78 487
Årets resultat	1 241 500	1 241 500
Egenkapital 31.12.2013	1 319 986	1 319 986

Note 12 - Mellomværende medlemsorganisasjoner

	2013	2012
Studieforbund AOF Norge	0	1 529 125
Studieforbund Folkeuniversitetet	0	674 898
Sum	0	2 204 023

VOFO hadde tidligere tatt opp lån fra studieforbundene AOF Norge og Folkeuniversitetet i forbindelse med etablering av kurs- og administrasjonssystem på prosjektet KAS. Lånet er i 2013 innfridd.

Det er etablert et lån i DnB til dekning av nevnte kostnader.

Note 13 - Lån kredittinstitusjon

Spesifikasjon	2013	2012
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 633 337	0
Sum	1 633 337	0

Lånet ble tatt opp i januar 2013 og var opprinnelig kr. 2 mill. Dette er avtalt tilbakebetalt over 5 år.

Årets innbetalte avdrag utgjør kr. 366 663.

Kostnadsførte renter/omkostninger av lånet utgjør kr. 185 755.

Det er ikke stilt spesifikk sikkerhet for lånet.

Note 14 - Ubenyttet offentlig tilskudd

Posten viser offentlig tilskudd som ikke er inntektsført i regnskapet i løpet av 2013. Grunnen til periodiseringen er enten vilkår for tilbakebetaling av ubenyttet tilskudd knyttet til en bestemt type offentlig tilskudd med bestemt formål, eller manglende juridisk rett til å inntektsføre tilskuddet i år.

Vox NVL-aktiviteter	259 083
Vox Tilskudd til voksenpedagogikk	150 000
NVL Bærekraft	8 116
Vox Reisestipend	52 975
Total	470 174

Til årsmøtet i
Voksenopplæringsforbundet

Statsautoriserte revisorer
Revisornummer 991 096 957 MVA
Medlemmer av Den norske Revisorforening

Postboks 1637 Vika, 0119 Oslo
Nedre Vollgate 3, 0158 Oslo
Tlf: +47 91 800 500 Faks: +47 22 33 27 09

Rakkestadveien 1, 1814 Askim
Tlf: +47 91 800 500

post@revision.no
www.revision.no

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Voksenopplæringsforbundet som viser et overskudd på kr 1 241 500,-. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2013 og resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og generalsekretærens ansvar for årsregnskapet

Styret og generalsekretæren er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og generalsekretæren finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for forbundets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av forbundets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Voksenopplæringsforbundet per 31. desember 2013 og av resultater for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av forbundets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 26. mars 2014

AS Revision

Otter Brødholt

Statsautorisert revisor

Videre...

Videre. Jeg liker det ordet. Det bærer bud om bevegelse, det peker framover og utover, det beveger oss både i bredden og i lengden. Men det er ikke bakstreversk, det flytter oss ikke tilbake. Det peker først og fremst framover.

Framsynet blir imidlertid tydeligere og tryggere om vi ser oss i speilet. Speilet gir oss mulighet til å reflektere, og refleksjonen er skjæringspunktet mellom fortid og framtid. Det er i refleksjonen vi fanger opp våre erfaringer og blander dem med øyeblikkets opplevelser og skaper det hele om til framtidsbilder.

For VOFO skal videre. VOFO skal være i forkant. Fagfeltet vi representerer har framtida på sin side. Statsministeren trakk fram betydningen av voksnes læring i sin nyttårstale! Det er verdt et utropstegn. Det har vi merket oss. Det skal vi huske. Videre: Forskningsprosjektet om studieforbundene fra Oxford Research – bestilt av Vox på oppdrag av Kunnskapsdepartementet – konkluderer ganske entydig med at studieforbundsordningen gjør jobben sin. Over 90 prosent av deltakerne som ble spurt sier at de vil anbefale kurset de går på til andre. Bedre markedsføring finnes ikke. Et stort flertall sier at læringsutbyttet er stort. De frivillige organisasjonene som er medlemmer av studieforbundene gir sine forbund gode skussmål som leverandører av tjenester til kursarrangørene. Så ja, det vi som har holdt på en stund «alltid» har visst, vet vi nå empirisk: Studieforbundene leverer.

Har VOFO noen aksjer i slike positive konklusjoner? Undersøkelsen sier ikke noe om det. Men studieforbundene ser fortsatt ut til å favne om sin fellesorganisasjon. Til tross for et stort spenn og enormt mangfold i miljøet, har VOFO stått støtt og stått på siden 1932...

Et sluttord skal peke framover. Videre. I 2014 skal VOFO få ny administrativ ledelse. Er det da et paradoks at ordet «videre» er motto for denne teksten? Absolutt ikke. For det første skal VOFO videre uavhengig av hvem som sitter i førersetet. For det andre vil VOFOs gode stab jobbe minst like hardt, smart og riktig som hittil. For det tredje har VOFO et styre som vet at oppgaven er å føre VOFO stødig og stadig videre.

Videre. Jeg liker det ordet. Det beveger.

Sturla Bjerkaker
VOFOs generalsekretær

Vedlegg

Uttalelse fra Årsmøtet 2013

Vi forventer ny politikk for voksnes læring!

Årsmøtet i Voksenopplæringsforbundet forventer dermed et løft for den frivillige opplæringssektoren i neste stortingsperiode. Disse forventningene fremmer VOFO på vegne av en halv million voksne som hvert år henter kunnskap og personlig vekst gjennom studieforbundene kurs.

Denne vårens landsmøter i alle stortingspartier har gitt uttelling i form av flere gode formuleringer om studieforbund og livslang læring i de nye partiprogrammene.

De nye programmene bærer bud om at livslang læring kan bli tydeligere på den politiske dagsorden. Seks av sju partier - mot fire i forrige stortingsperiode - har nå et eget kapittel om livslang læring i sitt program. Både SV og Frp har nå fått dette på plass. Bare "skolepartiet" Høyre unnlater å si noe om læring etter førstegangsutdanningen.

Dette forventer vi i neste stortingsperiode uansett hvem som styrer:

- Ei stortingsmelding med en helhetlig gjennomgang av livslang læring. Både SV, Venstre og Frp går inn for det i sine programmer.
- At et bredere syn på kunnskap og læring vil ligge til grunn for utdannings- og kompetansepolitikken.
- At studieforbundene gis forutsigbare økonomiske rammer med mulighet til å følge opp målene i voksenopplæringsloven.

Fem partier - Ap, SV, Sp, Krf og V - slår fast at de vil styrke studieforbundene. Det er et godt utgangspunkt for en ny stortingsperiode – uansett regjeringskonstellasjon. Gitt et fortsatt rødgrønt styre forventer vi, i tråd med gode programformuleringer, økte rammer og ei ny stortingsmelding om voksnes læring, ikke bare videreføring av status quo. Gitt et borgerlig flertall, forventer vi at Krf og Venstre holder stand, og at deres tydelige formuleringer fører til en styrking av studieforbundene og sikrer et bredt syn på kunnskap og læring.

Av hvert enkelt parti forventer vi:

- Arbeiderpartiet: Programformuleringen om å «styrke voksenopplæringsorganisasjonene» må følges opp med økt tilskudd til studieforbundene.
- SV: Ei offensiv stortingsmelding om livslang læring der studieforbundene har en tydelig rolle må legges fram.
- Senterpartiet: Sørge for et løft i tilskuddene, når de sier at de vil «styrke tilbudet innen livslang læring, herunder voksenopplæringstilbudet i regi av frivillige organisasjoner».
- Krf: At formuleringen «å sikre det frivillige kulturlivet gjennom en systematisk budsjettøkning som sikrer frivilligheten en større andel av tilskuddene til utøvelse, utvikling og opplæring» innebærer økte tilskudd til voksenopplæring i hvert statsbudsjett.
- Venstre: Må stå ved løftet om å «sikre studieforbundene tilfredsstillende finansiering gjennom økte budsjettammer».
- Fremskrittspartiet: Det legges fram en nasjonal strategi for livslang læring – og at studieforbundene får en viktig rolle i den strategien.
- Høyre: Må komme på banen med en politikk for livslang læring, til tross for at dette enn så lenge ikke er nedfelt i deres partiprogram.

Oslo, 29. mai 2013

Voksenopplæringsforbundet/Representantskapets årsmøte

Vedlegg 1

Oversikt over ansatte 2013

Person	Stilling	Stillingsstørrelse
Sturla Bjerkaker	Generalsekretær	100 %
Ellen Stavlund	Assisterende Generalsekretær	100 %
Astrid Thoner	Seniorrådgiver	100 %
William Evans	Seniorrådgiver	100 %, 50% fra 1.september
Hilde Søråas Grønhovd	Rådgiver	100 % Hvorav 50 % NVL
Tommy Bull Henstein	Rådgiver	100 % (Pappapermisjon april – september, 50% oktober-desember)
Berit Mykland	Seniorrådgiver	60 % Hvorav ca 40 % utlånt til Oslo Folkeakademi og VOFO Oslo
Maj-Britt Sæther	Administrasjonskonsulent	60 %
Anne Berit Sveen	Økonomikonsulent	80 %
Xiaowei Aakervik	Administrasjonssekretær	80 %

Vedlegg 2

Representasjon

Organisasjon/institusjon	Navn	Representant/vararep.	Periode
Nettverk for Forskning på Frivillighet, Frivillighet Norge	Astrid Thoner	Medlem	2007-
Vox, overordna mål, arbeidsgruppe	Ellen Stavlund	Representant	2011-2013
Nasjonalt forum for karriereveiledning, Vox	Ellen Stavlund	Representant	2012-2013
Læringshelteprisen	Berit Mykland	Sekretær	2012-
Folkeopplysningsprisen	Astrid Thoner	Sekretær	2011-
Forum for europeisk utdanningspolitikk	Sturla Bjerkaker	Representant	2005-
Grundtvig programutvalg	Ellen Stavlund	Medlem	2012-2013
	Sturla Bjerkaker	Varamedlem	2012-2013
Leonardo da Vinci programutvalg	Ellen Mohaugen	Medlem	2011-2013
	Ingebjørg Gram	Varamedlem	2011-
ICAE Executive Board	Sturla Bjerkaker	Treasurer	2011-
Folkbildning Norden	Inge Carlén Sturla Bjerkaker	Representanter	2011-
Referansegruppe for ikke-formell læring	Inge Carlén	Representant	2013 -
EAEA	Sturla Bjerkaker	Medlem av kontrollutvalget	2011-
Basic Skills Network	Ellen Stavlund	Representant	2011-2013
Roadmap project, Vox	Ellen Stavlund	Representant	2013-2013
KDs Kompetansepolitisk toppmøte	Sturla Bjerkaker	Representant	2011 -2013
Nasjonalt fagskoleråd	Ragnhild Stein	Representant (vara fra høsten 2012)	2010 -
Kunnskapsdepartementet Utvalg om kompetanser utenfor det formelle utdanningssystemet	Inge Carlén	Representant	2013
Norges Forskningsråd Referansegruppe for voksne læring	Kjærsti Gangsø	Representant	2013 -
	Sturla Bjerkaker	Vararepresentant	2013 -

VOFOs regioner per 31.12.2013

VOFO Østfold Styreleder Arne Øren Studieforbundet AOF Norge Regionsekretær Eva Enkerud	VOFO Akershus Styreleder Ole Strandengen Kristelig Studieforbund Regionkonsulent Marit Sørle
VOFO Oslo Styreleder Vidar Waaden Idrettens studieforbund Regionkonsulent Berit Mykland	VOFO Hedmark Styreleder Gunhild Grønvold Studieforbundet natur og miljø Regionkonsulent Solveig Rønningen
VOFO Oppland Styreleder Trond Eklund Johansen Musikkens studieforbund Regionkonsulent Dag Lindvig	VOFO Buskerud Styreleder Anne-Lise Jordanger Studieforbundet AOF Norge Regionkonsulent Trine Aass
VOFO Vestfold/Telemark Styreleder Arne Morten Knutsen Studieforbundet Folkeuniversitetet Kontaktperson Liv Nordman	VOFO Agder Styreleder Aud Løland Studieforbundet Funkis Kontaktperson Liv Nordman
VOFO Rogaland Styreleder Tone Sletten Ånestad Akademisk Studieforbund Regionkonsulent Tarald Oma	VOFO Hordaland Styreleder Trygve Ellingsen Studieforbundet Folkeuniversitetet Regionkonsulent Torgeir Toppe
VOFO Sogn og Fjordane Styreleder Synnøve Eriksen Vadøy Studieforbundet kultur og tradisjon Regionkonsulent Britt Tjønneland	VOFO Møre og Romsdal Styreleder Ulrik Opdal Idrettens studieforbund Regionkonsulent Kolbjørn Aarstein
VOFO Sør-Trøndelag Styreleder Elsa Lysklætt Flønes Studieforbundet AOF Norge Ingen regionkonsulent	VOFO Nord-Trøndelag Styreleder Bjørn Finanger Studieforbundet næring og samfunn Regionkonsulent Arne Jostein Vestnor
VOFO Nordland Rune Sørli Studieforbundet natur og miljø Daglig leder Jørn Helge Sørensen	VOFO Troms Mildrid H.T.Pedersen Studieforbundet kultur og tradisjon Ingen regionkonsulent
VOFO Finnmark Styreleder Bjørn Erik Hansen Studieforbundet Folkeuniversitetet Daglig leder Kirsten Ramberg	

Vedlegg 4

Studieforbund med medlemsorganisasjoner

Akademisk Studieforbund

Aftenskolen Agder
Aftenskolen Rogaland
Akademikerforbundet
Arkitektenes Fagforbund
Bibliotekarforbundet
Den norske kirkes presteforening
Den norske legeforening
Den norske tannlegeforening
Den norske veterinærforening
Econa
Fjellugla kompetanse
Krigsskoleutdannede Offiserers Landsforening
Norges Farmaceutiske Forening
Naturviterforbundet
NITO - Norges Ingeniør- og Teknologorganisasjon
Norges Interne Revisorers Forening
Norges Juristforbund
Norges Kommunerevisorforbund
Norsk forskerforbund
Norsk Psykologforening
Norsk Radiografforbund
Norsk Sykepleierforbund
Politiets Fellesforbund
Samfunnsviternes fagforening
Samfunnsøkonomenes fagforening
Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening
Utdanningsforbundet

Idrettens studieforbund

Norges Ake-, Bob- og Skeletonforbund
Norges Amerikanske idretters Forbund
Norges Badminton Forbund
Norges Bandyforbund
Norges Basketballforbund
Norges Bedriftsidrettsforbund
Norges Biljardforbund
Norges Bokseforbund
Norges Bordtennisforbund
Norges Bowlingforbund
Norges Bryteforbund
Norges Bueskytterforbund
Norges Castingforbund
Norges Cricketforbund
Norges Curlingforbund

Norges Cycleforbund
Norges Danseforbund
Norges Dykkeforbund
Norges Fekteforbund
Norges Fotballforbund
Norges Fleridrettsforbund
Norges Fri-idrettsforbund
Norges Golfforbund
Norges Gymnastikk- og Turnforbund
Norges Hundekjørerforbund
Norges Håndballforbund
Norges Ishockeyforbund
Norges Judoforbund
Norges Kampsportforbund
Norges Kickboxing Forbund
Norges Klatreforbund
Norges Luftsportsforbund
Norges Motorsportsforbund
Norges Orienteringsforbund
Norges Padleforbund
Norges Roforbund
Norges Rugbyforbund
Norges Rytterforbund
Norges Seilforbund
Norges Skiforbund
Norges Skiskytterforbund
Norges Skytterforbund
Norges Skøyteforbund
Norges Snowboardforbund
Norges Softball og Baseball Forbund
Norges Squashforbund
Norges Studentidrettsforbund
Norges Styrkeløftforbund
Norges Svømmeforbund
Norges Tennisforbund
Norges Triathlonforbund
Norges Vanskiforbund og Wakeboard forbund
Norges Vektløfterforbund
Norges Volleyballforbund

Kristelig Studieforbund

Areopagos
Bibelleseringen
Blå Kors i Norge
Catch the Fire School of Ministry Norway
Changemaker
Credokirken Studieråd
De Frie Evangeliske Forsamlinger
Den Evangelisk Lutherske Frikirke
Den Katolske Kirke i Norge
Den Nordiske Katolske Kirke i Norge

Den Norske Israelsmisjon
Den Norske Kirkes Kateketforening
Den norske kirkes menigheter
Det Evangelisk-Lutherske Kirkesamfunn
Det Norske Baptistsamfunn
Det Norske Bibelselskap
Det norske diakonforbund
Det Norske Misjonsforbund
Det Norske Misjonsselskap
DMI Norge
Doulos-nettverket
For bibel og bekjennelse
Fredsfyrsten
Frelsesarmeen
Forsoningens Tjeneste, Tønsberg
Guds menighet Vegårdshei
Haugeinstituttet
IKO - Kirkelig pedagogisk senter
Indremisjonsforbundet
Institutt for sjelesorg
KA Kirkelig arbeidsgiver- og
interesseorganisasjon
Kirkelig undervisningsforbund
Kirken av Guds Nåde Studieråd
Kirkens Bymisjon Trondheim
Kirkens Sosialtjeneste
Kirkens SOS i Norge
Kristen Idrettskontakt
Kristent Arbeid Blant Blinde og svaksynte
Kristent Interkulturelt Arbeid (KIA)
Kvinner i Nettverk
Maran Ata Norge
Menigheten 3:16
Menigheten The River
Menigheten Vintreet, Sandefjord
Mercy House
Metodistkirken
Navigatørene
Norges KFUK/KFUM
Norges KFUK-KFUM-speiderne
Norges Kristelige Folkehøgskolelag
Norges Kristelige Studentforbund
Norges Kristelige Student- og
Skoleungdomslag
Norges Kristne Råd
Norges Unge Katolikker
Normisjon
Norsk Luthersk Misjonssamband
Pinsebevegelsen
Prison Fellowship Norge
Sentermenigheten i Asker Studieråd
Sjømannskirken

Skjærgårds Live
Stavanger International Church
Stefanusalliansen
Stiftelsen Ellev Ministries Norge
Stiftelsen Kraft
Stiftelsen Oase
Syvendedags Adventistsamfunnet
Tent AS
Ungdom i Oppdrags Studieråd
Vineyard Kristne Fellesskaps Studieråd
Ynglingeforeningen

Musikkens studieforbund

AKKS Norge
bandORG
De unges Orkesterforbund – UNOF
FolkOrg
Foreningen Musikk fra livets begynnelse
Foreningen Norske Kordirigenter
Klassisk
Korpsnett Norge
Landsforbundet Dissimilis
Musikk i Skolen
Norges Kirkesangforbund
Norsk country musikk forbund
Norsk Festivalsangerforbund
Norsk forening for musikkterapi
Norsk jazzforum
Norsk Kammermusikkforbund
Norsk Mandolin- og
Balalaikaorkesterforbund
Norsk Munnspillforum
Norsk Rockforbund
Norsk Sangerforbund
Norsk Sangerforum
Norsk Viseforum
Norske Symfoniorkestres Landsforbund
Norske Trekkspilleres Landsforbund
Pascal Norge
Ung i Kor
Ung Kirkesang

Samisk studieforbund

(Sámi Oahppolihttu)

Norske Samers Riksforbund

Senterpartiets Studieforbund

Senterkvinnene
Senterpartiet
Senterungdommen

Sosialistisk Venstrepartis Studieforbund

Sosialistisk Venstreparti
Sosialistisk Ungdom

Studieforbundet AOF Norge

Arbeiderbevegelsens Presseforbund
AEF–Arbeiderbevegelsens
  rus- og sosialpolitiske Forbund
Arbeidernes Ungdomsfylking
Arbeiderpartiet
EL & IT Forbundet
Fagforbundet
Fellesforbundet
Fellesorganisasjonen for
  barnevernspedagoger, sosionomer og
  vernepleiere
Folkets Hus Landsforbund
Forbundet for Ledelse og Teknikk
Foreningen Norges Døvblinde
Framfylkingen - LOs barne- og
  familieorganisasjon
Handel og Kontor i Norge
Industri Energi
Kristne Arbeidere
Landsorganisasjonen i Norge
LO Stat
Musikernes fellesorganisasjon
Norges Handikapforbund
Norges Handikapforbunds Ungdom
Norges Offisersforbund
Norsk Arbeidsmandsforbund
Norsk Fængsels- og Friomsorgsforbund
Norsk Folkehjelp
Norsk Jernbaneforbund
Norsk Lokomotivmannsforbund
Norsk Nærings- og
  Nytelsesmiddelarbeiderforbund
Norsk Post- og Kommunikasjonsforbund
Norsk Sjømannsforbund
Norsk Tjenestemannslag
Norsk Transportarbeiderforbund
Norske Idrettsutøvere
  Sentralorganisasjon – NISO
Skolenes landsforbund

Studieforbundet Folkeuniversitetet

Acem Studieorganisasjon
ANSA – Association of Norwegian Students
  Abroad
Ensliges Landsforbund
Ergoterapeutene
Finansforbundet

Human-Etisk Forbund

Landslaget for
  norskundervisning
Maskinentreprenørenes forbund
Nasjonalforeningen for Folkehelsen
Norges Helsedansforbund
Norges Korforbund
Norges Musikkorps Forbund
Norges Røde Kors
Norsk Filmklubbforbund
Norsk Fysioterapeutforbund
Norsk Radio Relæ Liga
Norske Kunstforeningers Landsforbund
Norske Kvinners Sanitetsforening
Organisasjonen Voksne for Barn
Parat
Seniornett
Stafo

Studieforbundet Funkis

Achilles of Norway
ADHD Norge
Afasiforbundet i Norge, AFN
Astma- og Allergiforbundet, NAAF
Autismeforeningen i Norge, AIN
Barnekreftforeningen (tidligere SKB)
Cerebral Parese Foreningen, CPF
Diabetesforbundet, DF
Dysleksi Norge, DIN
Foreningen for Fragilt X-syndrom
Foreningen for Hjertesyke Barn, FFHB
Foreningen for Kroniske Smertepasienter,
  FKS
Foreningen for Muskelsyke, FFM
Foreningen for Muskelsykes Ungdom
Foreningen for Marfans Syndrom, FMS
Foreningen for Søvn sykdommer, FFS
Foreningen for voksne med medfødt
  hjertefeil, VMH
Hørselshemmedes Landsforbund, HLF
Interesseforeningen for Laurence-Moon-
  Bardet-Biedl Syndrom, LMBB
Landsforbundet for kombinert syns- og
  hørselshemmede/døvblinde, LSHDB
Landsforbundet for Utviklingshemmede og
  Pårørende, LUPE
LHS, Landsforeningen for Huntingtons
  Sykdom,
Landsforeningen for Hjerne-og Lungesyke
LNT, Landsforeningen for Nyrepasienter og
  Transplanterte
LFO, Landsforeningen for Overvektige

LPP, Landsforeningen for Pårørende innen
Psykisk helse,
MH, Mental Helse
Momentum
Morbus Addisons Forening, MAF
MS-forbundet i Norge, MSF
Norges Blindeforbund, NBF
Norges Blindeforbunds Ungdom, NBfU
Norges Døveforbund, NDøF
Norges Fibromyalgi Forbund, NFF
Norges Migreneforebund, NMF
Norges Myalgisk Encefalopati
Forening, NMEF
Norges Parkinsonforbund, NPaf
Norsk Cøliakiforenings Ungdom, NCFU
Norsk Dystoniforening, NDyF
Norsk Epilepsiforbund, NEF
Norsk Forening for Ehlers – Danlos
Syndrom, EDS
Norsk forening for slagrammede, NFS
Norsk Forbund for Svaksynte NFS
Norsk Forening for Nevrofibromatose,
NFFNF
Norsk Forening for Osteogenesis
Imperfecta, NFOI
Norsk Forening for Stomi- og
Reservoaropererte, NORILCO
Norsk Interesseforening for Kortvokste,
NiK
Norsk Interesseforening for Stamme
Norsk Lymfødemforening, NLF
Norsk Revmatikerforbund, NRF
Norsk Thyreoideaforbund, NThF
Norsk Tourette Forening, NTF
PEF Ung
Personskadeforbundet LTN
Prostatakreftforeningen
Psoriasis- og eksemforbundet, PEF
Ryggforeningen i Norge, RIN
Retinitis Pigmentosa-foreningen i Norge
Ryggmargsbrokk – og
Hydrocephalusforeningen, RBHF
Rådgivning om spiseforstyrrelser, ROS
Turnerforeningen
Ungdomsgruppen i Kreftforeningen, UGK
We Shall Overcome, WSO

Studieforbundet kultur og tradisjon

Båtlaget Braute
DIS – Norge
Fantasiforbundet
Forbundet KYSTEN

Fortidsminneforeningen
Frilynt Norge
HATS (Kompetansesenter for revy og
teater)
Internasjonalistene
Kringkastingsringen
Landsforbundet av Motorhistoriske
Kjøretøyklubber
LUFS - Landslaget for nærmiljøskolen
Landslaget for lokalhistorie
Noregs Mållag
Noregs Ungdomslag
Norges Husflidslag
Norges Museumsforbund
Norsk Amatørteaterforbund
Norske Kveners
Forbund/RuijanKveeniliitto
Norsk Forening for Fartøyvern
Norsk Forening for Kulturhistorisk
Sverdfekting
Norsk Kulturarv
Norsk Målungdom
Norsk Quilteforbund
Norsk Selskap For Fotografi
Organisasjon for Scenekjempere i Norge
Rosegården Teaterhus
Samenes Folkeforbund
Seniordans Norge
Vestlandske Teatersenter
Vestnorsk kulturakademi

Studieforbundet natur og miljø

4H Norge
Den Norske Turistforening
Det norske hageselskap
Hest og Helse
Jakt- og Fiskesenteret
Natur og Ungdom
Norges Birøkerlag
Norges Fritids- og Småfiskerforbund
Norges Jeger- og Fiskerforbund
Norges Kaninavlslforbund
Norges Naturvernforbund
Norges sopp- og nyttevekstforbund
Norges speiderforbund
Norsk Bonde- og Småbrukarlag
Norsk Botanisk forening
Norsk Kennel Klubb
Norsk Ornitologisk Forening
Norsk organisasjon for dyreassistert terapi
Norsk Roseforening

Studieforbundet næring og samfunn

Adopsjonsforum
Afghanistankomiteen
Attac Norge
CISV - Internasjonale barneleire
IKAF
Det norske Totalavholdsselskap
Folkeakademienes Landsforbund
Foreningen Frikanalen
Gartnerhallen
Geno
Gjensidige
HOFF SA
Honningcentralen
Hvite Ørn
Hyperion
Håndverkstedet for Barn og Unge
IKS
Internasjonale sosialister
IOGT Norge
JUBA
Juvente
Kvinnegruppa Ottar
Landbrukets HMS-tjeneste
Landkreditt bank
Landsforbundet mot stoffmisbruk
Landsforbundet Teaterets Venner
Landslaget for offentlige pensjonister
Latin-Amerikagruppene i Norge
Libra Helse- og kostholdsorganisasjon
MA-Ungdom
Miljøpartiet De Grønne
MA Rusfri trafikk og livsstil
Nei til EU
Norges Bondelag
Norges Bygdekvinnelag
Norges Bygdeungdomslag
Norges Fredslag
Norges Fredsråd
Norges kommunistiske parti
Norges Kvinne- og Familieforbund
Norges Pelsdyrslag
Norges Skogeierforbund
Norges Elevorganisasjon
Norsk Esperantoforbund
Norsk Forbund for Utviklingshemmede
Norsk forening for Integrativ Terapi
Norsk Forening for Psykosynteseterapeuter
Norsk Fosterhjemsforening
Norsk Helse- og Avholdsforbund
Norsk Landbruksrådgivning
Norsk Psykodrama Institutt

Norsk Sau og Geit
Norske Felleskjøp
Norske Landbrukstjenester
Norsvin
Nortura SA
Pensjonistpartiet
Rød Ungdom
Rødt
Senter for forsvar av iranske flyktninger
Senter for opplæring i Anleggsarbeiderfaget (SOA)
Skeiv Ungdom
Ungdom mot EU
Spire Utviklingsfondet
Wikimedia Norge
Youth For Understanding YFU

Studieforbundet Solidaritet

Alta Sangvirkelag
Art of Living
Ang Passang
Bevegelsen for Sosialisme
Biologisk dynamisk forening
Blandakoret Nordafor
Camphillbevegelsen
Change the World
Kunstskolen på Rotvoll
Foreningen for livsveiledning og selvutvikling
Norske økosamfunn
Fritt Helsevalg
Forum ny skole
Fosnafolk
Fritt Norden Norge
Gardsopplevelser
Hadeland Interkommunale Korforening
Helseforum for Kvinner
Holistisk forbund
Hypatia
International Kvinneliga for Fred og Frihet
Innvandrerne Landsorganisasjon
Koret Rause Røster
Landsforeningen for Lesbisk og Homofil frigjøring
Landsorganisasjonen for Romanifolket
Mixdur
Nettverkskreditt BA
Norsk Forbund for Helsepedagogikk og Sosialterapi
Norsk gardsost
Norsk Kvinnesaksforening

Norsk Seterkultur
Om Så Kor
OIKOS - Økologisk Landslag
Permakulturforeningen
Radio Nova
RadiOrakel
Raudt Kor på Stord
Rettspolitisk forening
Rødstrupa
Senter for integrering og utvikling
Samorganisasjonen for film og teater
Sandnes og Jæren Sosialistiske Kor
Sangkoret Villvin
Sareptas Krukke
Sarp'azz
Vestkanten Sosialistiske Kor
Vincent Luges Institutt
VSOB Lilleaker

Venstres Opplysnings- og Studieforbund

Norges Liberale Studentforbund
Norges Unge Venstre
Norges Venstrekvinnelag
Venstres Hovedorganisasjon